

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 183

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2000) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **2/2000 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

- **Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi**5

- **Dışışleri Komisyonu Raporu**6

- **Muhalefet Şerhi**9

- **Teklif Metni**10

- **Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiğı Metin**10

- **Anlaşma Metni**11

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 1374412 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2000)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı, beraberinde yalnızca sermaye değil aynı zamanda teknoloji, yönetim becerisi, uluslararası pazarlara giriş imkânını da getiren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını taraf ülkeler arasında teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamaktır.

Ülkemiz müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, aynı zamanda yabancı yatırım ve ileri teknolojinin ülkemize gelmesi yolu ile ekonomimizin küreselleşen dünya ekonomisi içinde etkin bir şekilde yer alması, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasındadır. Bu çerçevede, ülkemizde yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının korunması ve daha fazla yabancı sermaye girişinin özendirilebilmesi için yatırım ve ticaret ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu ilişkilerin gelişmesine yönelik potansiyele sahip olduğu düşünülen ülkelerle Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanmasına 1962 yılında başlanmıştır. Ülkemizin sermaye ihraç eder hale gelmesi ile bu süreç hızlandırılmıştır.

Bu itibarla 18 Temmuz 2012 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın temel esasları aşağıda özetlenmiştir:

1. Anlaşmaya taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve yatırımlarla ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun şartları oluşturmak.
2. Türkiye Cumhuriyeti ve Gabon Cumhuriyeti’nde yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek.
3. Her iki ülkede taraf ülke yatırımcıları ile ev sahibi devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek.
4. Her iki ülkenin yatırımcılarının elde ettiği kârların ve diğer gelirlerin gecikme olmaksızın transfer edilmesini güvence altına almak.

Daha istikrarlı bir yatırım ortamının teminini öngören söz konusu Anlaşma ile iki ülke arasındaki sermaye akışında artış gerçekleşmesi beklenmektedir. Anlaşma, yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence verirken taraf ülkelere yeni herhangi bir yük getirmemektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-207634

5 Şubat 2024

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

18 Temmuz 2012 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”yı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

17/01/2025

Esas No: 2/2000

Karar No: 139

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2000 esas numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 14/01/2025 tarihinde yaptığı 13’üncü toplantısında görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 05/02/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma, 08/02/2024 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/2000 esas numaralı Kanun Teklifi 08/02/2024 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28’inci yasama dönemi 14/01/2025 tarihli 13’üncü toplantısında Dışişleri Bakanlığı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin içeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti arasında daha istikrarlı bir yatırım ortamının temini ile sermaye akışında artış gerçekleşmesi amacıyla; taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımlar ile bu yatırımlarla ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirlemeyi; taraf ülkelerde gerçekleştirilecek yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olacağı haklara açıklık getirmeyi; taraf ülke yatırımcıları ile ev sahibi Devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilaflara ilişkin çözüm yollarını tespit etmeyi ve yatırımcıların elde ettiği gelirlerin gecikme olmaksızın transfer edilmesini güvence altına almayı öngören Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklif’in tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;¹

Dışişleri Bakan Yardımcısı Ayşe Berris Ekinci tarafından;

Gabon’un, Afrika ortaklık politikamız kapsamında iş birliğimizi geliştirmeye önem verdiğimiz ülkelerden biri olduğu,

Gabon’la ekonomik ilişkilerimiz son yıllarda ivme kazandığı,

Gabon’da özellikle inşaat, enerji ve madencilik alanlarında yatırımlarımızın mevcut olduğu,

Türkiye’nin Gabon ile olan iş birliğini savunma sanayi, tarım, balıkçılık ve madencilik gibi yeni alanları da içine alacak şekilde sürdürmek istediği,

Ülkemizle Gabon arasındaki mevcut iş birliğinin daha da ileri bir seviyeye taşınması açısından ahdi zeminin güçlendirilerek karşılıklı yatırımların artırılması kapsamında 2012 yılında Gabon’la imzalanan anlaşmanın onaylanmasının büyük önem taşıdığı,

Anlaşmanın Gabon’daki onay sürecinin tamamlandığı,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklif’in tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklif’in 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen kabul edilmiştir.

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:

<https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/TutanakGoster/4076>

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Fuat Oktay</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
Ankara	Balıkesir	İzmir
Kâtip	Üye	Üye
<i>Derya Bakbak</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Ceylan Akça Cupolo</i>
Gaziantep	Ankara	Diyarbakır
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Talih Özcan</i>	<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>	<i>Kamil Aydın</i>
Düzce	Elâzığ	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Ali Şahin</i>	<i>Mehmet Güzelmansur</i>
Eskişehir	Gaziantep	Hatay
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Derya Ayaydın</i>	<i>Seda Gören Bölük</i>	<i>Tuğba Işık Ercan</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Oğuz Kaan Salıcı</i>	<i>İsmail Özdemir</i>	<i>Ziya Altunyaldız</i>
İstanbul	Kayseri	Konya
		(Bu raporun özel sözcüsü)
	Üye	
	<i>Metin Ergun</i>	
	Muğla	

MUHALEFET ŞERHİ

Gabon 1958'e kadar Fransız Topluluğu içinde özerk bir cumhuriyet iken 17 Ağustos 1960'ta tamamen bağımsız hale gelmiştir. Omar Bongo, 1967 yılından itibaren, yaklaşık 42 yıl, Gabon'u yönetmiştir ve ölümünden sonra, 2009 yılında, yerine Ali Bongo gelmiştir. Aile, devletin en önemli ekonomik kaynaklarını, özellikle petrol gelirlerini büyük ölçüde elinde tutarak zenginleşirken halkın büyük bir kısmı bu refahtan faydalanamamış ve giderek fakirleşmiştir. Gabon'un kişi başına milli geliri yüksek görünse de ülke gelirinin çoğu küçük bir elit kesimin elinde toplanmış durumdadır. Ülkenin büyük bölümünde sağlık, eğitim ve altyapı gibi temel kamu hizmetlerine erişim sınırlıdır. Petrol gelirlerinin yetersiz dağılımı, gelir eşitsizliğini artırmış ve halk arasında memnuniyetsizliği körüklemiştir ve ülkede Ağustos 2023'te yapılan başkanlık seçimleri daha önceki seçimler gibi şaibeli ilan edilmiş ve bir grup askeri yetkili askeri darbe ilan etmiştir. Diğer Afrika ülkeleri gibi Gabonda da 2020'den bu yana sekiz askeri müdahale olması demokratik istikrar konusunda endişelere yol açmaktadır. Ali Bongo'nun hükümeti seçim günü internet erişimini engellemiş ve gece sokağa çıkma yasağı ilan etmiştir. 2023'te Ali Bongo'nun seçimlere hile karıştırdığı iddialarının ardından yapılan darbe, bu ekonomik adaletsizliklere karşı halkın tepkisinin bir yansıması olarak değerlendirilmiştir. 55 yıl ülkeyi yöneten Bongo ailesinin yaptığı yolsuzluklar 2021 Pandora Belgeleri ile de doğrulanmıştır. 2023'teki tartışmalı seçimlerin ardından, Ali Bongo'yu deviren askeri yönetim sivil yönetime dönüş yapmayı taahhüt etmiş ve Kasım 2024'te bir anayasa çalışması yapacağını eğer toplumsal mutabakat sağlanırsa Ağustos 2025 seçim yapmayı planladıklarını açıklamıştır.

Tüm bunlara ek olarak uluslararası sivil toplum kuruluşlarının yayınladığı raporlara göre ülkede basın özgürlüğü yoktur, akademi hükümete bağlı hareket etmektedir ve göçmenlere karşı ayrımcılık, etnik azınlık gruplarının marjinalleştirilmesi ve kadınlar için yasal ve fiili eşitsizlik gibi önemli sorunların devam etmektedir.

Tüm bu nedenlerle DEM Parti olarak, Türkiye ekonomisine katkı sunan ve bu katkının doğrudan halklara olumlu yönde yansıyan anlaşmaları koşulsuz desteklemekle birlikte, söz konusu anlaşma Türkiye halklarının değil iktidar yanlısı dar sermaye gruplarının ve yatırımcıların çıkarını gözetmektedir. Bu sebeple söz konusu anlaşmaya şerh ediyoruz.

15.01.2025
Ceylan Akça Cupolo
Diyarbakır

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE GABON CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI
TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 18 Temmuz 2012 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE GABON CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI
TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
GABON CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN
KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA

Bundan sonra "Akit Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gabon Cumhuriyeti Hükümeti,

Özellikle bir Akit Tarafın yatırımcılarının, diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımları ile ilgili olarak, aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile;

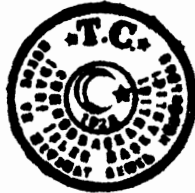
Bu gibi yatırımlara gösterilecek muameleye ilişkin anlaşmanın sermaye ve teknoloji akışı ile Akit Tarafların ekonomik kalkınmasını teşvik edeceğini kabul ederek;

Yatırımlara adil ve hakkaniyete uygun muamele edilmesinin; yatırımlar için istikrarlı bir ortamın idamesi açısından arzulanır olduğuna ve ekonomik kaynakların etkin kullanımının en üst düzeye çıkarılmasına ve yaşam standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunacağına dair mutabık kalınarak; ve

Bu amaçlara sağlık, güvenlik ve çevreye ilişkin genel uygulama önlemleri yanında uluslararası kabul görmüş işçi haklarını zayıflatmadan ulaşılabileceğine ikna olunarak;

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması ile ilgili bir anlaşmanın yapılmasına karar vermiş olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

E.C.

MADDE 1
Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından:

1. "Yatırım" terimi; bir Akit Taraf yatırımcısı tarafından diğer Akit Tarafın ülkesinde bu Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak uzun süreli ekonomik ilişkiler kurmak amacıyla yatırım yapılan ve iş faaliyetleriyle bağlantılı her türlü varlığı ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamak üzere, özellikle aşağıdaki hususları içerir:

(a) taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra ipotek, rehin, kefalet gibi diğer haklar ile mal varlığının bulunduğu Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine göre tanımlanmış olan diğer benzer haklar,

(b) yeniden yatırılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili ekonomik değeri olan diğer haklar;

(c) hisseler, hisse senetleri ya da şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;

(d) sınai ve fikri mülkiyet hakları, özellikle, patentler, sınai tasarımlar, teknik süreçler ile ticari markalar, ticari itibar ve know-how;

(e) doğal kaynakların aranması ve kullanılmasına ilişkin imtiyazlar da dahil olmak üzere, kanunla veya bir sözleşmeyle verilmiş iş imtiyazları;

Bununla birlikte; bir şirketin yüzde onundan (10) daha az hissesine veya oy hakkına tekabül eden ve borsa yoluyla edinilmiş yatırımlar işbu Anlaşma kapsamına girmez.

2. "Yatırımcı" terimi:

Diğer Akit Tarafın ülkesinde yatırım yapmış,

(a) Bir Akit Tarafın, kanunlarına göre, vatandaşlığını haiz olan gerçek kişileri,

(b) Akit Taraflardan birinin yürürlükteki hukuku çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş ve kayıtlı iş merkezleri ile birlikte yeterli seviyedeki iş faaliyetleri sözkonusu Akit Tarafın ülkesinde bulunan şirketleri, kuruluşları, firmaları veya iş ortaklıklarını ifade eder.

3. "Gelirler" terimi, bütün vergi yükümlülükleri yerine getirildikten sonra, bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve özellikle, ancak bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla kar, faiz, sermaye kazançları, royalti, ücret ve benzerleri içerir.

4. "Ülke" terimi;

EC

(a) Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üstündeki hava sahası ile aynı zamanda uluslararası hukuka göre Türkiye Cumhuriyetinin canlı ya da canlı olmayan doğal kaynaklarının araştırılması, işletilmesi ve korunması açısından üzerinde egemen hak ve yetkilerinin bulunduğu deniz alanlarını,

(b) Gabon Cumhuriyeti ile ilgili olarak, kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda Gabon'un doğal kaynaklarının araştırılması ve işletilmesi ve korunması amacıyla uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen hak ve yetkilere sahip olduğu münhasır ekonomik bölge ile kıta sahanlığını da içermek üzere deniz alanlarını

ifade eder.

MADDE 2 **Uygulama Kapsamı**

İşbu Anlaşma, bir Akit Tarafın ülkesinde, bu Akit Tarafın ulusal kanun ve düzenlemelerine uygun olarak diğer Akit Taraf yatırımcısı tarafından işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış olan yatırımlarına uygulanacaktır. Bununla birlikte, işbu Anlaşma, Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyumsuzluklara uygulanmaz.

MADDE 3 **Yatırımların Teşviki ve Korunması**

1. Her bir Akit Taraf, kanunları ve düzenlemeleri çerçevesinde, kendi ülkesinde, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğu kadar teşvik edecektir.
2. Her bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları, diğer Akit Tarafın ülkesinde her zaman adil ve hakkaniyete uygun muamele ile tam koruma ve güvenlik de dahil olmak üzere, uluslararası hukukun asgari muamele standartlarına uygun bir muameleye tabi tutulacaktır. Hiçbir Akit Taraf makul olmayan veya ayrımcı tedbirlerle bu gibi yatırımların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına engel olmayacaktır.

MADDE 4 **Yatırımlara Uygulanacak Muamele**

1. Her bir Akit Taraf, kanunları ve düzenlemeleri çerçevesinde, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uygulananadan daha az elverişli olmayacak şekilde ülkesine kabul eder.
2. Her bir Akit Taraf, kurulmuş olan bu yatırımlara, yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına ilişkin olarak, kendi yatırımcılarının yatırımlarına ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uyguladığı muameleden, hangisi daha elverişli ise, daha az elverişli olan muamelede bulunamaz.

3
ec

3. Akit Taraflar, kendi ulusal mevzuatları çerçevesinde, bir yatırımın yapılması veya sürdürülmesiyle bağlantılı olarak bir Akit Taraf vatandaşlarının diğer Akit Tarafın ülkesine girişi ve geçici ikameti için yaptıkları başvuruları iyi niyetle değerlendirecektir.

4. (a) İşbu Maddenin hükümleri, bir Akit Tarafı, tamamen ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenlemeden kaynaklanan ve benzer anlaşmanın tarafı olan Akit Tarafça sağlanan herhangi bir muameleyi, önceliği veya ayrıcalığı diğer Akit Tarafın yatırımcılarına sağlamakla yükümlü olduğu şeklinde yorumlanmayacaktır.

(b) İşbu Anlaşmanın ayrımcılık yapmama, ulusal muamele ve en çok kayırlan ulus muamelesi hükümleri, Akit Taraflardan herhangi birinin, bir gümrük birliği, ekonomik birlik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden veya bunlarla ortaklığından kaynaklanan ve bu Akit Tarafın kendi vatandaşlarına ya da şirketlerine, veya bu gibi bir birliğin, ortak pazarın ya da serbest ticaret bölgesinin üye devletlerinin vatandaşlarına veya şirketlerine veya herhangi bir üçüncü ülke vatandaşlarına veya şirketlerine tanıdığı tüm mevcut veya gelecekteki avantajlara uygulanmayacaktır.

(c) Bir yatırımcı ile ülkesinde yatırım yapılan Akit Taraf arasındaki uyumsuzluğun çözülmesi hükümleri bakımından, bu Anlaşma ile birlikte aynı zamanda taraflardan birinin imzacısı olduğu benzer bir uluslararası anlaşma var ise, bu Maddenin 1. ve 2. fıkraları uygulanmaz.

(d) İşbu Anlaşmanın 3 ve 4. Maddelerinin hükümleri, herhangi bir Akit Tarafı, toprak ve taşınmaz edinimi ve bunlar üzerinde aynı hak edinimi bakımından kendi yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muamelelerin aynısını diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına uygulamakla yükümlü kılacaktır.

MADDE 5 **Genel İstisnalar**

1. İşbu Anlaşmanın hiç bir hükmü, bir Akit Tarafın:

a) insan, hayvan veya bitki hayatı veya sağlığının veya çevrenin korunması için düzenlenen ve uygulanan;

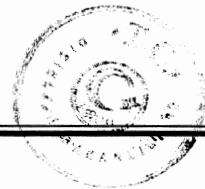
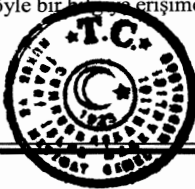
b) canlı veya cansız tükenebilir doğal kaynakların korunmasıyla ilgili;

ayrımcı olmayan herhangi bir hukuki önlemi almasına, sürdürmesine ya da uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanamaz.

2. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü:

(a) bir Akit Tarafın, açıklanmasını temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilgiyi açıklamasını veya böyle bir bilgiye erişime izin vermesini gerektirecek şekilde;

(b) hiçbir Akit Tarafın,

(i) silah, cephane ve savaş gereçleri ticareti ile bir askeri ya da diğer bir güvenlik kuruluşuna doğrudan veya dolaylı olarak diğer mal, teçhizat, hizmet ve teknoloji sağlama amacıyla yapılan alışveriş ve işlemlere ilişkin;

(ii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerle ilgili diğer acil durumlarda;

(iii) nükleer silahların veya diğer patlayıcı nükleer cihazların yayılmasının önlenmesine ilişkin ulusal politikaların veya uluslararası Anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili olarak

kendi temel güvenlik çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri almasına engel olacak şekilde; veya

(c) herhangi bir Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla harekete geçmekten alıkoyacak şekilde;

yorumlanamaz.

MADDE 6

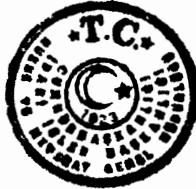
Kamulaştırma

1. Yatırımlar, kamu yararı gözetilerek, ayrımcı olmayacak biçimde; anında, yeterli ve etkin tazminat ödenerek, uygun hukuki usule ve işbu Anlaşmanın 4. Maddesinde belirtilen muamelenin genel prensiplerine göre yapılanlar hariç olmak üzere kamulaştırılamaz, devletleştirilemez veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılamaz.

2. Sağlık, güvenlik ve çevre gibi halkın genel refahını ilgilendiren meşru hedeflerin korunması amacıyla düzenlenen ve uygulanan ayrımcı olmayan yasal önlemler, dolaylı kamulaştırma teşkil etmez.

3. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya söz konusu kamulaştırma işleminin kamuoyuna duyurulduğu tarihlerden hangisi önce ise, bu tarihin hemen öncesindeki piyasa değerine eşit olur. Tazminat gecikme olmaksızın ödenir ve 8.Maddenin 2.fıkrasında da belirtildiği gibi serbestçe transfer edilebilir.

4. Tazminat serbestçe çevrilebilen bir para cinsi ile ödenir ve ödenmesinde gecikme olması durumunda tazminat, ev sahibi Akit Tarafın ülkesinde kamu alacaklarına ödenen en yüksek faiz oranına eşit oranda bir faiz oranını içerir.

MADDE 7
Zararlar için Tazminat

1. Yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş, isyan, iç karışıklık, veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören Akit Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Akit Tarafın bu gibi kayıplar bakımından aldığı tedbirler ile ilgili olarak, kendi yatırımcılarına ya da herhangi üçüncü bir ülke yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmamak üzere, hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulacaktır.

2. Bu Maddenin 1. fıkrası hükümleri saklı olmak üzere, anılan fıkra da belirtilen durumlardan herhangi birinde, diğer Akit Tarafın ülkesinde zarar gören bir Akit Taraf yatırımcılarının;

(a) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamlarınca mallarına el konulması; veya

(b) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamlarınca mallarının çatışma dışında veya durum gerektirmediği halde tahrip edilmesi durumunda;

derhal, yeterli ve etkin bir şekilde, bu yatırımcıların uğradığı zararlar karşılanacak ya da tazminat ödenecektir. Hasıl olan ödemeler serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

MADDE 8
Ülkesine İade ve Transfer

1. Her bir Taraf, bütün vergi yükümlülüklerinin yerine getirilmesinden sonra, bir yatırımla ilgili bütün transferlerin, kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasına iyi niyetle izin verecektir. Bu gibi transferler aşağıdakileri içerir:

(a) yatırımı sürdürmek veya artırmak amaçlı ana sermaye ve ek meblağlar,

(b) gelirler,

(c) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar,

(d) 6. ve 7. Maddelere ilişkin tazminatlar,

(e) Geri ödemeler ve yatırımla ilgili kredilerin faiz ödemeleri,

(f) Bir Akit Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izinlerini almış olan diğer bir Akit Tarafın vatandaşlarının hak ettikleri maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler,

g) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan harcamalar için yapılan ödemeler

2. Transferler, aksi yatırımcı ve evsant. (1) bir taraf tarafından kararlaştırılmadıkça hiçbir kısıtlama olmaksızın transfer tarihinde geçerli olan piyasa döviz kuru üzerinden konvertibl bir para birimiyle yapılacak ve denatransfer edilecektir.

3. İstisnai durumlarda, ödemeler ve sermaye hareketlerinin ödemeler dengesi üzerinde ciddi zorluklara yol açması veya yol açma tehdidini yaratması halinde, her bir Akit Taraf ayrımcılık yapmadan ve iyi niyet temelinde olması koşuluyla geçici olarak transferleri kısıtlayabilirler.

MADDE 9

Teknoloji Transferi ve Oluşumu

Her bir Akit Taraf, kendi kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, diğer Akit Tarafın ülkesinde yatırım yapan yatırımcılarını mesleki eğitim programları düzenlemeleri ve ev sahibi ülke yararına teknoloji ve know-how transferini kolaylaştırmaları konusunda teşvik edebilir.

MADDE 10

Halefiyet

1. Eğer Akit Taraflardan biri kendi yatırımcılarının yatırımlarını ticari olmayan risklere karşı korumak amacıyla bir kamu sigortası veya garanti planına sahipse ve bu Akit Tarafın bir yatırımcısı bu sigortayı edinmişse, sigortalayanın yatırımcı ile sigortalayan arasındaki sigorta sözleşmesinin şartlarından kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Akit Tarafça, ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafın kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde tanınacaktır.

2. Sigortalayan halefiyetten dolayı yatırımcının haklarını kullanmaya ve taleplerini öne sürmeye yetkilidir ve sigortalayan yatırım ile ilgili sorumlulukları da üstlenecektir. Halef olunan haklar veya talepler yatırımcının özgün haklarını veya taleplerini aşmayacaktır.

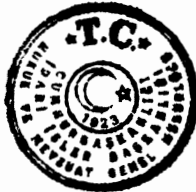
3. Bir Akit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar işbu Anlaşmanın 11'inci Maddesinin hükümlerine göre çözümlenecektir.

MADDE 11

Faydaların Reddi

1. Bir Akit Taraf işbu Anlaşma'dan kaynaklanan faydaların, diğer Akit Tarafın bir şirketi olan bu Akit Tarafın bir yatırımcısına ve bu gibi bir yatırımcının yatırımlarına uygulanmasını, söz konusu şirketin kanunları çerçevesinde kurulmuş olduğu Akit Tarafın ülkesinde önemli faaliyetlerinin olmaması veya Akit Taraf olmayan bir Tarafın yatırımcısının veya Anlaşmanın faydalarının uygulanmasını reddeden Akit Tarafın yatırımcılarının bu şirkete sahip olması veya idare etmesi halinde reddedebilir.

2. Faydaların tanınmasını reddeden Akit Taraf, faydaların reddinden önce mümkün olduğu ölçüde, diğer Akit Tarafı haberdar edecektir.

MADDE 12

Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında o yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan ihtilaflar, yatırımcı tarafından yatırım yapıldığı Akit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilecektir. Mümkün olduğunca, yatırımcı ve ilgili Akit Taraf bu uyuşmazlıkları, karşılıklı danışma ve müzakereler yoluyla iyi niyetle çözümlemeye çalışacaklardır.

2. Eğer uyuşmazlıklar, birinci fıkrada belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı (6) ay içinde, bu yolla çözümlenemezse; uyuşmazlık yatırımcının seçimine göre:

a) ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafın yetkili Mahkemesine,

veya

b) Bu maddenin 4(a) ve (b) fıkralarında sayılan haller hariç olmak üzere,

(i) “ Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi ” ile kurulmuş olan Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez’e (ICSID),

(ii) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu’nun Tahkim Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir tahkim mahkemesine (UNCITRAL).

(iii) İstanbul Ticaret Odası Tahkim-Uzlaştırma-Hakem Birlikliklik Yönetmeliği uyarınca kurulacak Hakem Kuruluna,

iv) Afrika İş Hukuku Uyumı Örgütü’ne (OHADA)

sunulabilir.

3. Uyuşmazlık, yatırımcı tarafından işbu Maddenin 2. fıkrasında bahsedilen uyuşmazlık çözüm yollarından birine sunulduğu andan itibaren, bu seçim nihaidir.

4. Bu Madde’nin 2. fıkrasının hükümlerine bakılmaksızın;

(a) sadece ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafın yabancı sermaye ile ilgili mevzuatı uyarınca gerekli olması halinde, gereken izni almış ve fiilen başlamış yatırım faaliyetlerinden doğrudan kaynaklanan uyuşmazlıklar, Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez’e (ICSID) veya Akit Tarafların üzerinde mutabık kaldıkları diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözüm mekanizmasına sunulabilir;

(b) ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafın ülkesinde yer alan taşınmazlar üzerindeki mülkiyet haklarına ve aynı haklara ilişkin uyuşmazlıklar tamamen ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafın mahkemelerinin yargı yetkisi altındadır ve bu nedenle Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez’e (ICSID) veya Akit Tarafların üzerinde anlaştıkları diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözümü mekanizmasına sunulamaz.

(c) "Devletler ile diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"nin 64'üncü Maddesinin uygulamasıyla ilgili olarak aşağıdaki hüküm uygulanır:

Akit Taraflar, "Devletler ile diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"nin yorumu ya da uygulanmasına ilişkin, kendi aralarında ortaya çıkmış ve görüşmeler yoluyla çözülmemiş herhangi bir uyuşmazlığın Uluslararası Adalet Divanı'na götürülmesini kabul etmeyecektir.

5. Hakem Mahkemesi, kararlarını, işbu Anlaşmanın hükümlerine, ülkesinde yatırım yapılan ve uyuşmazlığa taraf olan Akit Tarafın kanunları ve düzenlemelerine (kanunlar ihtilafına ilişkin kurallara da dahil olmak üzere) ve her iki Akit Tarafa kabul edilen ilgili uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak alır.

6. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için nihai ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Akit Taraf verilen kararları kendi ulusal kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE 13

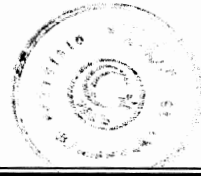
Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan uyuşmazlıklara iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve adil bir çözüm arayacaktır. Bu bağlamda, Akit Taraflar bu tür sonuçlara ulaşılması için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Akit Taraflar yukarıda bahsedilen yöntemle uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı (6) ay içerisinde kendi aralarında bir Anlaşmaya varamazlarsa, Akit Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, uyuşmazlık üç hakemden oluşan bir hakem mahkemesine sunulabilir.

2. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin edecektir. Tayin edilen bu iki hakem , üçüncü bir devletin vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Akit taraflardan herhangi biri belirlenmiş süre içerisinde hakem atayamaz ise, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atama yapılmasını talep edebilir.

3. Eğer her iki hakem atanmalarından itibaren iki (2) ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamazlar ise, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.

4. İşbu maddenin (2) ve (3) fıkralarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Vekili tarafından yapılacaktır ve eğer Başkan Vekili de bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Vekili Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılır.

5. Hakem Mahkemesi, Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç (3) ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer hükümleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde Anlaşmaya varır. Böyle bir Anlaşmanın olmaması halinde, hakem mahkemesi, genel kabul görmüş uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep eder.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz (8) ay içerisinde bütün beyanlar yapılır, bütün duruşmalar tamamlanır ve tahkim heyeti, hangisi daha sonra gerçekleşirse, son beyanların sunulduğu veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki (2) ay içinde karara varır. Hakem Mahkemesi, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alır.

7. Başkanın, diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Akit Taraflarca eşit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti giderlerin daha yüksek bir oranının Akit Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, işbu Anlaşmanın 10'uncu Maddesi uyarınca bir uluslararası Hakem Mahkemesine sunulmuşsa ve hala Mahkeme önündeysen, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası Hakem Mahkemesine sunulamaz. Bu durum, her iki Akit Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapılmasını engellemez.

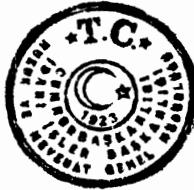
MADDE 14 **Yürürlüğe Giriş**

1. İşbu Anlaşma, Akit Tarafların, yürürlüğe girmeye ilişkin gerekli iç yasal işlemlerin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yaptığı bildirimlerden sonuncusunun tarihinde yürürlüğe girecektir. Anlaşma on (10) yıllık bir süre boyunca yürürlükte kalacak ve Akit Taraflardan biri tarafınca İşbu Anlaşma'nın 2. fıkrasına uygun olarak sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalmaya devam edecektir.

2. Her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafa bir yıl öncesinden yazılı bildirimde bulunarak, ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra herhangi bir zamanda işbu Anlaşmayı feshedebilir.

3. İşbu Anlaşma Akit Tarafların karşılıklı yazılı onayları ile herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler işbu Madde'nin ilk fıkrasında belirtilen aynı yasal usule uygun olarak yürürlüğe girer.

4. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya edinilen ve işbu Anlaşmanın bir şekilde uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, işbu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri sona erme tarihinden itibaren bir on (10) yıl daha geçerli olmaya devam edecektir.

İşbu hususlar muvacehesinde, Anlaşma aşağıda imzaları bulunan ve Hükümetlerince uygun şekilde yetkilendirilen temsilcileri tarafından huzurlarında imzalanmıştır.

Ankara'da 18 Temmuz 2012 tarihinde ikişer nüsha olarak Türkçe, Fransızca ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

İşbu Anlaşmanın yorumunda farklılık olması halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

Ömer DİNÇER
Milli Eğitim Bakanı

**GABON CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

Emmanuel ISSOZE NGONDET
Gabon Dışişleri, Uluslararası İşbirliği,
Frankofoni, NEPAD ve Bölgesel
Entegrasyon Bakanı

